

از سیاه تا رخ

سیمای حجاب در کلام شهدا

حسن کشایی

نشر ستارگان درخشان

۱۳۹۴

سرشناسه: کشایی آرانی، حسن، ۱۳۴۷ -
 عنوان و نام پدیدآور: از سیاهی تا سرخی: سیمای حجاب در کلام شهدا/تالیف حسن
 کشایی؛ به همراه تقریظ محمدرضا سنکری.
 مشخصات نشر: اصفهان: ستارگان درخشان، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری: ۲۰۸ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۰۷-۰۴-۳
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 عنوان دیگر: سیمای حجاب در کلام شهدا.
 موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- شهیدان -- وصیت نامه ها
 موضوع: حجاب
 شناسه افزوده: سنکری، محمدرضا، ۱۳۳۲ - ، مقدمه نویس
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ الف۴۸/ک۴۸/۱۶۲۵ DSR
 رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۲۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۳۰۹۲۹

از سیاهی تا سرخی

حسن کشایی

ویراستار: فاطمه کشایی

ناشر: ستارگان درخشان

صفحه آرا: حامد شاهمرادی

طرح جلد: افسانه جوادی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

شمارگان: ۲۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۰۷-۰۴-۳

چاپ: چاپخانه آرمان

تماس با نویسنده کتاب: ۰۹۱۳۲۶۱۹۵۱۷

مرکز پخش: اصفهان - ستارگان درخشان

۱۷۷۰ ۳۲۲۰ ۰۳۱ ■ ۴۰۱ ۳۶۶۷ ۰۳۱

نشر ستارگان درخشان

۱۳ تقریظ دکتر محمد رضا سنگری بر کتاب «از سیاهی تا سرخی»

۱۵ مقدمه

۱۹ حجاب در اسلام

۲۱ سیمای حجاب در کلام شهیدان

۲۳ فصل اول: حجاب، ام داد خط سرخ شهادت

۲۵ - حجاب، اولین پیام خون شهید

۲۷ - حجاب، ادامه راه شهید

۳۰ - حجاب، تکیه گاه شهید

۳۱ - حجاب، نگهدار خون شهید

۳۲ - حجاب، پشتوانه خون شهید

۳۳ - حجاب، اسلحه شهید

۳۵ - حجاب، پیام خون شهید

۳۷ - حجاب، فریاد شهید

۳۸ - حجاب، عهدی با شهید

۴۳ - حجاب، تنها وصیت و خواهش شهید

۴۴ - حجاب، موجب رضای شهید

۴۶ - حجاب، گفته تمام شهدا

۴۷ - حجاب، مثل خون شهید

۵۰ - حجاب، میراث شهید

۵۱ - حجاب، نشانه ایمان به شهید

۵۲ - حجاب، سنگر آغشته به خون شهید

۵۴ - حجاب، پیامی عظیم تر از خون شهید

۵۵ - حجاب، دعای شهید

۵۶ - حجاب، بهتر از خون شهید

- ۵۶ - حجاب، برتر از اسلحه شهید
- ۵۶ - حجاب، آرزوی هر شهید
- ۵۶ - حجاب، افضل از خون شهید
- ۵۷ - حجاب، برنده‌تر از خون شهید
- ۵۷ - با حجاب، یار و یاور شهید
- ۵۷ - حجاب، انتظار شهید
- ۵۷ - حجاب، پاسداری از خون شهید
- ۵۷ - حجاب، بالاتر از خون شهید
- ۵۸ - حجاب، بهترین حافظ خون شهید
- ۵۸ - حجاب، آخرین سخن شهید

فصل دوم اهمیت و ضرورت حجاب

- ۵۹ - حجاب، اولین هدف دشمنان
- ۶۱ - حجاب، واجب‌تر از همه چیز
- ۶۶ - حجاب، مهم‌تر از خورش شهید
- ۶۷ - حجاب، با ارزش‌تر از خون شهید
- ۶۸ - حجاب، کوبنده‌تر از خون شهید
- ۶۹ - حجاب، مؤثرتر از خون شهید
- ۷۰ - حجاب، رنگین‌تر از خون شهید
- ۷۱ - برای حجاب، عاجزانه و دردمندانه
- ۷۲ - حجاب، تنها عامل کوبنده ستمگران
- ۷۳ - حجاب، برنده‌تر از شمشیر
- ۷۴ - حجاب، لرزه بر پشت دشمنان
- ۷۵ - حجاب، استتار سنگر رزمندگان
- ۷۸ - شکست در جبهه حجاب، ضربه به همه ما

فصل سوم: از حجاب تا کربلا

- ۸۱ - بی‌حجابی و هتک حرمت شهید
- ۸۳ - کربلای حجاب، عاشورای عفاف
- ۹۰ - حجاب، شرط پیام‌رسانی
- ۹۵ - حجاب، پاسخ به ندای هل من ناصر ینصرنی امام حسین (علیه‌السلام)
- ۱۰۳

- ۱۰۵ فصل چهارم: حجاب؛ سیره اهل بیت
- ۱۰۷ - حجاب، درسی از حضرت زهرا سلام الله علیها؛
- ۱۰۹ - حجاب، مایه خوشحالی حضرت زینب سلام الله علیها
- ۱۱۲ - حجاب، زینبی زیستن
- ۱۱۴ - حجاب، نشانه پیروی از فاطمه سلام الله علیها
- ۱۱۴ - حجاب، میراث زهرا سلام الله علیها

- ۱۱۵ فصل پنجم: حجاب؛ جبهه و جهاد خواهران
- ۱۱۷ - حجاب، جبهه خواهران
- ۱۱۹ - حجاب، سنگر مبارزه خواهران
- ۱۲۲ - حجاب، جهاد خواهران
- ۱۲۴ - حجاب، لباس رزم خواهران
- ۱۲۶ - حجاب، روح آسیر و کوبنده خواهران
- ۱۲۷ - حجاب، مبارزه با استعمار
- ۱۲۹ - حجاب، تحمیل غرور استعمار
- ۱۳۱ - حجاب، مشتی بر دستان دشمن
- ۱۳۳ - حجاب، خنجر و تیری به قلب رفرن دشمن
- ۱۳۴ - و از این لحظه به بعد.....

- ۱۳۵ فصل ششم: حجاب؛ اسلام و امام
- ۱۳۷ - حجاب، سرآمد احکام
- ۱۳۸ - حجاب، دستور و حکم اسلام
- ۱۳۹ - حجاب، امر به معروف و نهی از منکر
- ۱۴۰ - حجاب، وظیفه است
- ۱۴۱ - حجاب، واجب است و کار خیر، مستحب
- ۱۴۲ - حجاب، خدمت به اسلام
- ۱۴۳ - حجاب و تربیت فرزندان
- ۱۴۴ - حجاب، مقدمه عفت
- ۱۴۶ - حجاب، مایه افتخار مسلمانان
- ۱۴۷ - حجاب، رابطه با خدا
- ۱۴۸ - حجاب، سفارش امام
- ۱۴۸ - با حجاب، یاور امام و انقلاب
- ۱۴۸ - مبارزه با بی حجابی

۱۴۹	فصل هفتم: حجاب و زندگی
۱۵۱	- حجاب، سرلوحه زندگی
۱۵۴	- حجاب، سرمشق زندگی
۱۵۵	- حجاب، سرمنشأ زندگی
۱۵۶	- حجاب و سبک زندگی

۱۵۹	فصل هشتم: نقش و تأثیر حجاب و بی‌حجابی
۱۶۱	- حجاب، عامل خودسازی
۱۶۴	- حجاب، بیدارگر و عبرت آموز
۱۶۶	- حجاب، رهایی از اسارت و پستی
۱۶۸	- حجاب، رمز سربلندی کردن جامعه
۱۷۰	- حجاب، نمایی شمن
۱۷۱	- حجاب، زینت زن
۱۷۲	- حجاب، مبارزه با بی‌عفتان
۱۷۴	- حجاب، یاد خداست
۱۷۵	- حجاب، ضربه به دشمن
۱۷۶	- حجاب، کوری دشمنان
۱۷۷	- حجاب، بیش از خون شهید عامل شکست دشمن
۱۷۸	- حجاب، نقطه قوت ما
۱۸۰	- بی‌حجابی، تیری به جان جامعه
۱۸۲	- بی‌حجابی، پایمال کردن خون شهید
۱۸۳	- بی‌حجابی، ضربه به اسلام و انقلاب
۱۸۴	- حجاب، راه مبارزه با مشکلات
۱۸۴	- حجاب، استتار خواهران
۱۸۴	- حجاب، مبارزه با دشمن
۱۸۴	- حجاب، قدم در راه خدا

فصل نهم: حجاب؛ ایمان، وقار و شخصیت زن

- ۱۸۵ - حجاب، متانت و وقار
 ۱۸۷ - حجاب، انگیزه، شخصیت
 ۱۸۹ - حجاب، ایمان، عقیده
 ۱۹۲

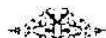
فصل دهم: از سیاهی چادر تا سرخی خون از سیاهی چادر تا روشنایی خون

- ۱۹۳ - از سیاهی چادر تا سرخی خون
 ۱۹۵ - سیاهی چادر تا روشنایی خون شهید
 ۲۰۳

نتیجه

منابع

۲۰۷

تقریباً دکتر محمد رضا سنگری بر کتاب «از سیاهی تا سرخی»

باسمه تعالی

در فرهنگ گذشته ما و در تنامه، نامه در گذشته بود به نزدیکان و خویشاوندان تا تکلیف احوال و آرای‌های او را بدانند و خواسته‌های اقتصادی او را عملی کنند. به ندرت وصیت‌نامه‌ها حاوی اذکارها، هشدارها، رهنمودها و هدایت‌های اجتماعی است در همان «محور اقتصادی» به وصیت‌نامه معنا و هویت می‌بخشید.

در روزگار ما به ویژه در هشت سال دفاع مقدس وصیت‌نامه چهره و شخصی دیگر یافت و رزمندگان و مجاهدان به‌ها که از «دنیا و مال و سرمایه» و فراتر از آن از «جان» گذشته بودند به گونه‌ای دیگر وصیت‌نامه نگاشتند تا مخاطب خود را نه «خانواده» و حرر وصیت‌نامه را نه «اقتصاد و مال» قرار دهند؛ مخاطب وصیت‌نامه‌ها «انسان جهان» شد و محور و محتوا، دعوت به نیکی و پاکی و عمل صالح و راستی و درستی.

وصیت‌نامه، ادامه مجاهدت و مبارزه بود پس از شهادت، اما مجاهدتی فرهنگی و ارزشی؛ وصیت‌نامه تداوم حضور رزمنده در جامعه بود با سلاحی تازه و خاکریزی نو که در مقابل ناروایی‌ها و زشتی‌ها و پلشتی‌ها به کار می‌گرفت.

وصیت‌نامه‌ها سرشار اندازها، هشدارها، بشارت‌ها، نشان دادن تکیه‌گاه‌ها و پرتگاه‌ها و دعوت به پاسداشت آرمان‌ها ارزش‌ها و دستاوردهای بزرگ و سترگ اسلام و انقلاب اسلامی و دفاع مقدس هستند.

این وصیت‌نامه‌ها در زلال‌ترین و بی‌آلایش‌ترین لحظه‌ها نگاشته می‌شدند. لحظه اعزام به جبهه، در جبهه، پیش از عملیات و دیگر موقعیت‌هایی که وصیت نگار آماده شهادت و رها از تعلقات و زنگارها و به تعبیر قرآن وارسته از «ثقل واصر و اغلال» بود.

حققت آن است که وصیت‌نامه‌ها تنها به اعتبار درون مایه و پیام‌ها مبر نیستند که خود نوع و گونه‌ای ادبی محسوب می‌شوند و به سبب زیبایی‌های بی‌نظم بدیعی و معانی باید از منظر ادبی نیز بررسی شوند. وصیت‌نامه شهدا هرچند بر مبنای تکلیفی شرعی و قرآنی که در آیه ۱۸۰ سوره بقره مطرح شده نگاشته می‌شد اما تنها جلوه‌گاه تکلیف و وظیفه نبود که رسانه بیع باکترین حنجره‌ها، بی‌غبارترین قلب‌ها و آیینه‌ترین جانها بود. وقتی وصیت‌نامه می‌خوانیم صدای روح کسی گوش را می‌نوازد که از مکتوت و اشت و گذار آسمان بازگشته و با ما سخن می‌گوید.

آنچه پیش روست پژوهشی عالمانه و ارجحند و ستودنی است که دستاورد تکاپوی پژوهشگر گرانمایه آرایی حسن کشایی آرانی است. توفیق رفیق راهشان تا در امتداد این اثر وزین که پیمانه گاه خون شهید و حجاب است و حجاب را خورشیدی برآمده از مشرق زمین شهیدان می‌داند، آثار دیگری را شاهد و ناظر باشیم.

این پژوهش، گونه‌ای میراث بانی فرهنگی و پاسداری از حریم ارزش‌ها و ادای دین به ساحت قدسی شهیدان است.

شفاعت شهیدان میوه‌ای باد که از شاخسار این اثر، کامشان را در قیامت حلاوت و شیرینی ببخشد.

والسلام.

۱۳۹۴/۵/۱۰

محمدرضا سنگری

مقدمه

یکی از آثار ماندگار و بی نظیری که تاریخ افتخار آفرین دفاع مقدس ما را در خود نهفته دارد، می‌توان به عنوان میراث شهیدان از آن نام برد، همین وصیت‌نامه‌های شهیدان است.

این وصیت‌نامه‌ها، هم بیادگار و سنگ، اندیشه و باور بلند آنان است، و هم دایره المعارف کاملی از معارف و ارزش‌های متعدد ملی، مذهبی و تاریخی را شامل می‌شود. نگاه الهی و انسانی شهیدان به جهان و انسان، از آنچنان بازتابی در کلامشان برخوردار است که روح آنان را به آینده پیوند داده و با بینشی خدایی، می‌توانند گره از کار فریسته امروز ما نیز باز می‌کنند.

کلام آنان مثل آیه‌هایی از مصحف نورانی و مقدسی است که در آن لحظات بی نظیر و در «حرا»ی جبهه‌ها بر قلب الهی آنان نازل شده و به بهشت را در فضای سینه‌ها می‌پراکنند.

و من و تو چه می‌دانیم که در آن لحظات بر آنان چه گذشته است. «ای همه کسانی که این وصیت‌نامه را گوش می‌کنید، نمی‌دانید که چقدر زیباست در این لحظات آخر زندگی در گوشه‌ای تنها نشستن و از دنیا و قید و بندهایش و زندگی با زرق و برق‌هایش دل بریدن و خود

را مهیا کردن جهت انتخاب راهی خونین و سر را بر سر پیمان الهی باختن. آنچه را در درونم احساس می‌کنم قادر نیستم که بیان کنم، آنچه را که بعد از شهادتم می‌بینم نمی‌توانم که بگویم.»
(شهید حسین احسن زاده)

باید اعتراف کنیم که در این باب، عاجزیم. آنان وصیت‌نامه را در وصایایشان چنین توصیف نموده‌اند:

«آنچه را که یک شهید پیش از شهادت می‌نگارد عصارهٔ حیات و فکر و باور اوست و چکیدهٔ عشق اوست. با کلماتی برخاسته از جان می‌نویسد و با کلمات عاریت گرفته، دم از اعماق قلب می‌زند. او با عمق جاننش و زرقام آندیشه‌اش با اوج باورش با لطافت نسیم‌گونه روحش، با روح‌افزای معنی‌ساز در یک کلمه با صلابت صداقتش با من و تو سخن می‌گوید. این گونه سخن‌ها شنیدنی است و خواندنی چرا که عطر شهادت دارد و بوی بهشتی دهد و رنگ خدایی از آن متجلی است.»
(شهید عباس یتیم زاده)

با این نگاه و باور، بحث حجاب را از بیان صدها موضوع مطرح شده در وصایایشان مرور می‌کنیم تا شاید این رنگ خدایی به خود بگیریم. حجاب را باید یکی از خط قرمزهای سخن شهیدان دانست. از اهمیت حجاب در دیدگاه شهیدان همین بس که آن را همسنگ جهاد و شهادت خود می‌دانستند. تعبیری که شهید زاهدی حجاب بیان کرده‌اند- که در این کتاب مرور خواهیم کرد- برای هیچ موضوع دیگری سابقه ندارد. آنان پیام خون خویش و ادامه رسالت آن را در گرو حجاب می‌دانند و کوچک‌ترین خدشه بر این رسالت را، شکست در تمام جبهه‌ها تلقی می‌کنند. آنان با آگاهی کامل به این که هدف بعدی دشمنان هجوم به سنگر حجاب خواهران و مادران است، بیشترین تذکرات و هشدارها را گوشزد نموده‌اند.

در یک نگاه کلی، شهیدان سه وظیفه را برای خواهران جامعه بیان می‌کنند:

الف- تربیت فرزند

ب- رساندن پیام خون شهدا به گوش جهانیان

ج- رعایت حجاب اسلامی

در باب تربیت فرزند، در مجموعه ای با نام «خانواده و تربیت در کلام شهیدان» به طور مستقل به آن خواهیم پرداخت و در باره پیام و پیام‌رسانی نیز بحث و فرصتی جداگانه می‌طلبید.

نکته بسیار مهمی که در باب حجاب باید یادآور شد این است که شهیدان از حجاب، با کاربری دو منظوره استفاده نموده‌اند. یک بار حجاب را به عنوان پیام خون شهید مطرح کرده‌اند و در فرصت‌هایی دیگر به عنوان «شماره یک پیام‌رسانی». و این بحث را نیز در قسمت «پیام و پیام‌رسانی» به طور کامل شرح خواهیم داد.

اما حجاب،

این سنگری به وسعت اعتقادات و باورها
این صحنه‌ای، با دشمنان به کمین نشسته
این قامتی، به استواری راست قامتان تاریخ
این شکوهی، به بلندای قامت عصمت
این اندیشه‌ای به زیبایی «خون» و شگفتی «غرور» و «عزت»
زینب.

این «پیامی» چون پرچم، پرچمی همیشه برافراشته بر بام «خون شهید». این.....

و تو خواهرم، و تو برادرم،
«ای همسفر بخوان وقتی که تابوت‌ها می‌گذرد و ما که ماندگانیم و از قافله دور افتاده‌ایم، از خجلت در پناه دیوارها پنهان می‌شویم. بنگر

هر روز از این گذر شهیدی می‌گذرد اما من و تو هر روز در گریزیم.
 بنگر برادر، بنگر خواهر،
 جلودار هابیل است
 اما من و تو مسافران از راه مانده‌ایم.
 ما مانده‌ایم قافله می‌رود،
 ما مانده‌ایم و قافله رفته است.
 از کدامین قافله‌ای برادر، تو از کدامین مسیری، خواهر، در گوش
 تو هیچ آیا صدایی نمی‌پیچد؟
 با تو هیچ آوا قات سخن نمی‌گوید؟
 بشنو صدای زمین زنده‌ای را که فریاد می‌زند سنگرم خالی است فریاد
 می‌زند اسلحه در مطر است، پس اندکی درنگ مکن بشتاب بشتاب.»
 (شهید اکبر پایدار)

والسلام

حسن کشایی آرانی

تابستان ۱۳۹۴

